

havde Ordet, udtalte om Fleertallets § 2, og jeg haaber at gjentage det paa en saadan Maade, at det ikke skal kunne misforstaaes. Jeg har ikke villet modsætte mig Vedtagelsen af Udvalgets Fleertals § 2. Jeg har erkjendt, at jeg ikke alene fuldstændig kan tiltræde Hovedtanken deri, men jeg har ogsaa erkjendt Rigtigheden af, at dersom det er muligt gennem Bestemmelsen, som Udvalgets Fleertal har foreslaaet i § 2, at forhindre, hvad jeg kalder Proformacontracter, uden tillige at forhindre det, som er en fornuftig og nyttig Frihed, saa vilde jeg fuldstændig kunne slutte mig dertil; men jeg har tillige erklæret, at jeg havde nogen Tvivl om, at det i Et og Alt var lykkes Udvalgets Fleertal at faae sin gode Hensigt og rigtige Tanke udtrykt. Jeg er altsaa, langtfra at ville tale imod Vedtagelsen af § 2, endog gaaet ud fra den Antagelse, at Udvalgets Fleertals Forslag, dets § 2 indbefattet, bliver vedtaget, og at der saa mellem 2den og 3die Behandling vil kunne gives rig Leilighed til for Udvalget i Forbindelse med mig at overveie, om og hvilke Modificationer Udtrykkene i Paragraphen kunne undergaae. — Der var en Udtalelse fra det ærede Medlem fra Sorø Amts 2den Valgfreds (Alberti), som har overrasket mig noget, da den ganske stod i Modstrid med den Erfaring, som jeg hidtil har gjort. Det ærede Medlem udtalte sig for Bortfæstning i Modsetning til Bortforpagtning. Det ærede Medlem sagde, at, hvor der gives Indfæstning, svares der en mindre Landgilde, og den mindre Landgilde er Jordbrugeren vis paa altid at kunne betale, den større Afgift er det uvis, om han kan svare, og Indfæstningen har han eller hans Familie i rede Penge, naar han fæster Gaarden, altsaa den trykker ham ikke. Jeg maa tilstaae, at denne Betragtning af Fæsteforholdet, denne Lysside derved stemmer ikke med min Erfaring, og jeg vil endog tilføie: den forekommer mig heller ikke overensstemmende med, hvad der i Reglen er gjort gjældende, naar Fæsteforholdet har været drøftet. Det forekommer mig, at det med fuld Føie er blevet gjort gjældende, at man gennem Indfæstningen berøver Jordbrugeren den Driftscapital, som han ofte har haardt nødig i det Dieblif, da han overtager

en Gaards Drift, og hvis Affavn maafkee netop er det, som gjør ham det umuligt siden at svare en passende Afgift. Vel er en stor Deel af den Hazard, som tidligere var forbunden med Bortfæstningen, borttagen ved Loven af 19de Februar 1861, men det forekommer mig dog, at al Hazard ikke er borte, og det forekommer mig altsaa ogsaa, at man med Grund i den Henseende kan fremhæve Fordelene ved Bortforpagtning paa bestemt lang Tid i Modsetning til Bortfæstningen. Der er en Erfaring, som jeg har gjort, men om hvis Almeengyldighed jeg naturligvis ikke kan have nogen Mening, da mit Kendskab til disse Forhold i Detaillerne jo ikke strækker sig over det hele Land. Det er den Erfaring, at Bonden hyppig, om ikke altid, langt undervurderer den reede Capital og i Sammenligning dermed overvurderer Betydningen af en aarlig Afgift, med andre Ord, at der meget hyppigt findes en stor Beredvillighed til at betale en meget stor Forudbetaling under Navn af Indfæstning eller Forpagtningsafgifts Forudbetaling, medens der paa de samme Steder findes en meget stor Uvillighed til at paatage sig store aarlige Afgifter. Hvor dette Forhold er tilstede, hvor denne Ulyst til at paatage sig store aarlige Forpligtelser og denne ringe Vurderer af den contante Capital, som man har i sin Haand, er tilstede — jeg siger ikke, at det er allevegne — der følger det af sig selv, at det er langt lettere at faae den yderste Bærbi ud af den bortforpagtede eller bortfæstede Eiendom gennem den contante Forudbetaling med den lille aarlige Afgift end gennem den store aarlige Afgift, og jeg troer, at dette dog maatte tale til Gunst for Forpagtingerne i Modsetning til Bortfæstning for de Herrer's Bedkommende, som sætte Pris paa, at Overdragelsen af Fæstegaarde ogsaa for Fremtiden, ligesom det i Reglen hidtil har været Tilfældet, skeer paa billige Villkaar. Det ærede Medlem for Densø Amts 3die Valgfreds (N. Andersen) meente, at til Syvende og Sidst laa den eneste Sikkerhed for billig Fremfærd fra Godseierens Side mod Brugerne i Fæstegodsets Overgang til Selveiendom. Men det maa jo dog erindres, at Godseierne ikke ere de Æneste, der overdrage Gaarde i Brug til